

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	6 korona — fillér
Félévre	3 " —
Negyedévre	1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.	
E-yes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető össze-
küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány
sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyiltér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán

Steinberger Ferencz dr.

1846. nov. 25.—1905. jan. 17.

A mult szerdán, már lapunk zártakor $\frac{1}{2}$ 11 óra tájban érkezett hozzánk Budapestről egy szük-
szavu távirat, mely meghozta azt a lesújtó hirt, hogy dr. *Steinberger Ferencz*, egyházmegyénk büsz-
kesége nincs többé az élők sorában. A gyilkos betegség néhány nap alatt kioltotta nemes életét.
Nálunk csak egyesek, a legszűkebb körben tudták, hogy beteg, de hogy a veszedelem ily fenye-
gető, azt senki sem sejtette. Annál megrendítőbb volt városszerte a katasztrófa hire, mely ugyszól-
ván teljesen váratlanul jött.

Steinberger Ferencz olyan ürt hagyott maga után, melyet betölteni a legjelesebb tehetségnek is hosz-
szu idők munkájába kerül. Mint tündöklő csillag ragyogott a katolikus tanítás és nevelés ügyének
egén, páratlan munkabíráásával, szellemének fényességével bevilágította azt az utat, melyen a ka-
tholikus tanügy megoldását céljához lehet vezetni. Ezek hosszú során keresztül ott küzdött a leg-
elsők között, életét ugyszólván ennek a nemes ügynek szentelte.

Mint egyházmegyénk papja páratlan ambícióval vett részt minden egyházi és társadalmi tevé-
kenységben. Képességének irányító erejével mindig oda tudott hatni, hogy ébren tartsa a lelkesedést,
mely a felmerült eszmét megoldásához vezet. A munkának aztán ő állott a lelegejére, biztos
kézzel ragadta meg és vitte a végleges kifejléhez terveit. Elévülhetetlen érdeme, hogy egyházmeg-
yénkben a Pázmány-Sajtnak és a Szatmáregyházmegyei Irodalmi Körnek megteremtője volt, az
ő nevéhez fűződnek lapunknak, a *Heti Szemle* megalapításának mozzanatai. Ő volt az, ki megnyerte
ezen nagy eszméknek egyházmegyénk nemesen gondolkozó püspökét, ő volt az, ki lánggra lobban-
totta a papság szívében a lelkesedést, mely aztán nem szünt meg, míg a nagy tervek testet nem öl-
töttek. *Epen azért méltó, hogy lapunk élén, a legelőkelőbb helyen örökítsük meg nevét annak a férfinak, kit e lap meg-
alapítója gyanánt méltán tisztelhetünk.*

Másik elévülhetetlen érdeme, hogy a tanítónőképző intézet mellett kifejlesztette a óvónőképző és
a polgári nőképző intézeteket. Ő volt tehát az, ki városunkat két tanintézettel gyarapította mérhe-
tellen hasznára a nevelés ügyének. Lehetővé tette ezáltal, hogy sok szegény család leánygyerme-
kei megszerezhessék azt a képzettséget, mely által életök fentartása biztosítva lesz. Áldják is emlé-
két mindenütt, az ő neve glóriafényben ragyog a tanuló ifjuság előtt, melyet csak tisztelettel tud-
nak kiejteni.

Steinbergerről, mint társadalmi emberről, nincs az a toll, mely megfelelő rajzot tudjon szolgáltatni.
A közönség ugyszólván rajongott érte. Ahol megjelent, ahol szólásra nyitotta ajkait, az emberek
azonnal le voltak bilineselve. Magas műveltsége, csaknem utólérhetetlenül kedves modora biztosít-
totta számára a tiszteletet és közbecsülést minden körben, ahol megfordult. Mintha bűvös erővel
birt volna, valami megmagyarázhatatlan öröm töltötte el mindenütt a társaságot, amint tudomást vett
róla, hogy *Steinberger* is meg fog jelenni. Széleskörű ismeretsége volt ugy városunkban, mint a leg-
távolabbi vidékeken. Alig lehetett uri ember erre az öt vármegyére terjedő egyházmegyében, aki
Steinbergert személyesen ne ismerte volna. És ha ismerte, — szerette, nagyrabecsülte. Ugy beszéltek
róla, mint valami rendkívüli emberről, kihez hasonlót alig képzelhetnek.

Mint kolléga és hivatalfőnök ritkítja párját. Nem kereste az ellentéteket, sőt ha merültek volna
fel ilyenek, elsimitásukon maga szorgoskodott. Ritka szép vonás jellemében, hogy ártani soha, min-
dig csak használni akart. Esetleges gyarlóságokat nem megbosszulni, hanem megkorigálni kívánta.
Szívemességének nyilvánulásait lépten-nyomon vehette észre az ember. Denunciáns szerepre nem
vállalkozott, az ilyen alakok nála sem találtak nyitott ajtóra. Mély ismerője volt a léleknek, s azok-
nak a behatásoknak, melyeknek bélyegét az élet rá szokta nyomni. Ideális, ugyszólván emberfeletti
gondolkodásmódja szinte meglepetés számba ment, midőn megnyilatkozott. Nagy jellem veszett el
benne, akit talán némelyek félreismertek, de csak azért, mert megismerni nem tudták.

Egyházmegyénk légköréből a feléje fordult legmagasabb királyi kegy folytán távozásra szólít-
tatva, csakhamar országos nevű ember, — bátran mondhatni, országos tekintély lett. Mint a kato-
likus tanügyi tanács elnöke vezérszerepre hivatott elsőrangú tényező volt hazánk katolikus neve-
lésügyi munkásainak nagyérdemű gárdájában, s a népiskolai törvényjavaslat revíziójánál az ő elvei
irányító zsinórmértékül szolgáltak. Valóságos apostoli szellemmel munkált az egyház javának
előmozdítása körül.

Méltán borította tehát gyászba hazánk katolikus közönségét ez a távolról sem várt haláleset,

mely villámcsapás gyanánt sujtott le mindazok körében, akik ismerték. Életének javakorában levő férfi volt, egy egész jövő várakozott még fáradhatatlan munkásságára. S ime mily hirtelen vége a legszebb reményekre jogosító kilátásoknak, melyeket a tanítás és nevelés ügyének bajnokai fűztek ritka szép tehetségéhez és lelkületének szünetnemismerő munkabírásához.

Áldás legyen emlékezetén, — adja a jó Isten, hogy az általa megtört uton, az ő szellemében vezethetőség az egyház és haza felvirágoztatására magasztos terveit azok, kik hivatva vannak nyomdokába lépni, Életrajzi adatait röviden már közöltük, most kibővítve a következőkben adhatjuk:

Máramaros-Szigeten született 1846. nov. 25.-én. Már mint gimnáziumi tanuló kivált iskolatársai közül. Kitüntetéssel végezte tanulmányait. Ez a körülmény volt oka annak, hogy elüljárói mint papnövendéket a budapesti központi papnevelő intézetbe küldötték. Itt nyerte theologiai kiképezését. Mily különös játéka a sorsnak, hogy épen abban az intézetben végezte be életét, mint annak kormányzója, melyből egykor fiatal szívének reményével lépett ki a küzdés terére. Midőn 1870-ben püspöke pappá szentelte, Fehérgyarmatra küldötte segédlelkésznek. Itt azonban nem maradt soká, mert csakhamar felismerték benne a kiváló szellemi és lelki tulajdonokat s mást irányt adtak jövőjének. Szatmár akkori nagynevű püspöke dr. *Schlauch* Lőrincz megnyitotta előtte azt a pályát, mely felé keblének egész nemes hevével vonzódott, — megnyitotta előtte a tanügyi pályát. Tanárnak nevezte ki a képezdéhez. Alig pár évig működött ebben a minőségben, mert már 1876-ban igazgató lett úgy a fi- mint a nőképző intézetben.

Ugyanebben az esztendőben lett szentszéki tanácsos. Daczára terhes állásának, melybe püspökének bölcs belátása helyezte, nem szünt meg magát tovább képezni s 1879-ben theologiai doktorátust nyert.

Egyházmegyénk mostani kegyes főpásztora a nevelésügy körül szerzett érdemeit jutalmazni akarván, igen szép kitüntetést szerezett számára, midőn pápai kamarásnak nevezette ki. Nem a kitüntetés, de püspökének elismerése rendkívül jól esett lelkének, egészen fölvidámitotta munkásságának gondjai között, e felett érzett örömeinek nem ritkán adott kifejezést. Teltek az évek, több mint egy évtized múlt el ezután, midőn rebesgetni kezdték a városban, hogy *Steinberger* számára szép előléptetés vár. A megfelelő formában először senki sem tudta, hogy miről van kiszemelve, csak sugták-bugták, hogy életének egy nagy fordulópontjához ért. Már előzetesen lett a katolikus tanügyi tanács országos bizottságának elnöke s ez a pozíció tette országosan ismeretessé nevét.

Amiről szólottak a szállongó hírek, csakhamar be is következett. Már 1899. nyarán egész határozott formában beszéltek, hogy nagyváradi kanonoknak fogják kinevezni. Október havában le is érkezett a királyi kézirat. Elnyerte az egyik irodalmi stallumot, melyre írói munkásságával is bőven rászolgált. A következő év márczius havában hagyta el egyházmegyénket, — azután nem is láttuk itt többé. Új működési körében mindig nagyobb és nagyobb tért hódított s midőn a budapesti központi papnevelő intézet kormányzóját, *Várossy* Gyulát kinevezték székesfehérvári püspöknek, egyenesen *Steinberger* felé fordult a hercegprimás figyelme. Csakugyan ő lett a *Várossy* utódja, 1903. augusztus havában nyerte el ezt a magas

állást, melyre a klérus kitünőségeit szokták kiszemelni. Új állásában is megnyerte azonnal mindenkinek tiszteletét, a szemináriumnövendékei atyjokat látták benne. A főváros magasrangu férfiai szívesen időztek társaságában.

Am az isteni Gondviselés életéről másként gondolkozott, mint a halandó emberek szeretnék volna. Magához hívta buzgó munkását. Szenvedése rövid, de bizonyára kínos volt, a legborzasztóbb betegségek egyike, mely kioltotta életét. Karácsonykor esett influenzába. Valószínűleg nem kimélte úgy magát, amint ezzel a betegséggel kellett volna. Mindig a munka embere volt, melytől csak akkor távozott, midőn testi erői megtagadták már a szolgálatot. Ennek következménye lehet, hogy a kór veszedelmes jellegűt öltött, s ujév után agyhártyalobba fejlődött. Orvosai még ekkor is hitték életbenmaradását, halála előtti napon az orvosi konsilium még azt jelentette, hogy veszélytől nem kell tartani. És ime már másnap délután kinyilvánítják, hogy mentesség nincs számára. Perczei megvannak számlálva. Csakugyan úgy lett. A halálküzdelem 6 óra tájban bekövetkezett, s rövid pár negyedóra alatt kioltotta azt a nemes életet, melynek emberi számításunk szerint munkásságának jutalmául még évtizedekig kellett volna ragyogni.

A gyászos ravatalt a papnevelő-intézet dísztermében állították tel valóságos virágerdő között. Kóporsója a szó szoros értelmében be volt borítva koszorúkkal. Kivált közülök az intézeti elüljáróság és a papnövendékek két hatalmas babér koszorúja. A kondoleáló levelek és sürgönyök egész halomszámra érkeztek. A hercegprimásra rendkívüli hatással volt a nem remélt gyászesei.

T Á R C Z A.

Pankotai ur.

(Második közlemény.)
Irtá: **Zajtay.**

A mult napokban véletlenül találkoztam Pankotai urral. Ráismertem az egyik kiálló szeméről. Megvallom azonban, hogy egy kissé kényelmetlenül éreztem magamat; mert attól tartottam, hogy provokálni fog! De csalódtam, mivel szívélyesen üdvözölt s a többi között elmondotta, hogy megvált a kántor-tanítói rögzös pályától, s most irnok az x-i járásbiróságnál. Már nős és több gyermeknek boldog apja. —

Kezdtém már azt hinni, hogy talán nincs tudomása róla irt cikkelyemről, midőn egyszerre mosolyogva mondta, hogy az ottani orgonista utján értesült róla és el is olvasta azt. „Hát nem haragszik reám?” kérdezém. „Dehogyan is haragszik reám?” hiszen mind igaz volt és engem már nem illetett, az az nem vettem magamra, mert már nősülésemkor Czinkotaira változtattam át nevemet s kántor-tanító sem vagyok már. Csak tessék bátran tovább folytatni, amit rólam

tud, mert nagyon félszeg és emellett nagyon önhitt voltam. És nem árt, ha a fiatalok oku'nak a masok esetéből.“

Megkönnyebültem és most csupa hálából elmondok még róla egy-két epizódot.

1. Pankotai ur megjáért.

Már említettem, hogy Pankotai ur sem vott valami bátor legény; sőt este egyedül még az udvarra sem mert kimenni. Talán félt a szomszéd temető szellemeitől. De napal sem volt valami nagy bátorsága s az első magasabb hangra összehuzta magát. Csak alkalomra lestem, hogy kigyógyítsam félénkségéből; az pedig épen kapóra jött.

Történt ugyanis, hogy a szomszéd városkába egy régi iskolatársam helyzetetett át esendőr örmesternek, aki alkalmilag, egy szombat délután meglátogatott.

Miközben mi a régi jó időkről beszélgettünk, bejött a kántor-tanító ur is. — Nem tudom miért, de észrevehetőleg meghökkent a fegyveres czendőrtől. — Hirtelen gonosz ötletem támadt!

Egy jelentős oldal pillantást vetvén a esendőrrre, ezen szavakkal szólítottam meg a kántor urat: „Ugyan orgonista ur, miért nem szólott ön arról, hogy sor alatt áll s nem jelentkezett otthon, mielőtt eljött, az illeté-

kes hatóságnál? Lássá, most önt mint szökevénynt keresik s az örsvezető ur azért jött, hogy önt a szolgabíróshoz bekísérje.“

Ezzel ismét intettem az örsvezetőnek, ki azonnal megértett s a kántor ur elé lépve, így szólt: „Nagyon sajnálom kántor ur, hogy ilyen kellemetlen kötelességet kell teljesítenem, de meg kell tennem, különben engem megbüntetnek. Azért csak tessék készülni! Vigasztalódjék azonban, mert azt hiszem, hogy 48 óra múlva ismét szabad lesz.“

„Jaj Istenem! az az édes anyám, hogy nem mondta meg, hogy mit kell tennem?“ fakadt ki végre a léprement kántor ur.

„Nem az édes anyja ennek az oka, mondám, majdnem elkaczagva magamat, — hanem ön, mert egy diplomás embernek ismernie kellene a törvényt.“ S ezután, hogy még inkább megzavarjam, a esendőrhöz fordultam: „Kérem örsvezető ur — mondám holnap vazárnap lesz s az orgonista ura szükségünk van; azért én tiltakozom ezen eljárás ellen.“ De most már ő került felül s nagy felháborodással így szólt: Tessék az urnak tiltakozni amennyit tetszik, én kötelességemet teljesítem.“ S aztán fegyverét fölkapva kiáltá. „Kántor ur, tessék indulni, különben...!“ „Jól van — felelém — az

Csütörtökön átszállították a holttestet az egyetemi templomba, hol diszes ravatalalt állítottak fel. Itt történt a beszentelés pénteken délelőtt 10 órakor. A gyászszertartást a kormányzóságban elődje, *Várossy Gyula* püspök végezte. Ott állottak a főváros előkelő köreiből sokan, — nagyon sokan ravatala körül. Beszentelés után a gyászos koporsót a vonathoz vitték és Nagyváradra szállították el, ott helyezték örök nyugalomra édes anyja mellett, aki 90 éves korában csak egy fél évvel hamarabb előzte meg szeretett fiát, s költözött át a boldogok örök honába. Ott vannak most már egymás mellett abban a kriptában, melyet a fiui kegyelet édes anyjának állított.

A gyászoló, rettenetes módon lesújtott család nevében a legidősebb testvér, *Steinberger József* gyászjelentést bocsátott ki; a központi papnevelő intézei elöljárósága és növendékei szintén adtak ki gyászjelentést mely köv. szól: A budapesti központi papnevelő-intézet elöljárósága és növendékei mélyen megszomorodott, de Istenszent végzésén megnyugvó szívvel jelentik, hogy Nagyságos és Főtisztelendő *Dr. Steinberger Ferencz ur* szegzárdi apát, nagyváradi l. sz. székesegyházi katonok, a budapesti központi papnevelő-intézet kormányzója, a katolikus tanügyi tanács elnöke stb. keresztény türelemmel viselve rövid betegsége szenvedéseit, miután a szentségekben példás buzgalommal részesült, folyó

hó 17-én este 1/47 órakor, életének 59-ik, áldozópapságának 34-ik évében visszaadta nemes lelkét teremtőjének.

A drága halott hült tetemei folyó hó 20-án délelőtt fognak az egyetemi templomban ünnepélyes gyászistentisztelet után beszenteltetni s azután Nagyváradra szállítatván, boldogult édesanyja mellé pihenőre tétetni.

A szerető kartárs, jóságos atya, tevékeny paptestvér, nagy emberbarát emlékét, hálás szívünkbe zárjuk, s imádkozó kegyeletünk viraszt fölötte!

Budapest, 1905. január hó 18-án.
R. I. P.

Lesz-e rend a választáskor? . . . Városunk érettebb polgársága minden bizonynyal tartózkodni fog az olyan brutalitásoktól, minők a mult képviselőválasztás után végbementek, azonban van itt nálunk nagy számmal csöcselék és rakonzátlan tömeg, mely már most előre fenyeget egyes polgárokat. Nem tudjuk, minő intézkedést tett a városi hatóság a személy- és vagyonbiztonság érdekében, jelezzük azonban, hogy most a legmesszebbmenő intézkedéseket volna szükséges megtenni, mert a pártszervevények talán soha sem voltak annyira felizgatva, mint épen most. Jól emlékezünk reá, hogy mikor *Ugron és Chorin* közt volt a választás, már előző estén minden utcában katonaság volt felállítva, mely választás után is pár éjjel őrizte a várost. Még azután is több napon át

erős katonai őrzések czirkáltak. Körülbelül ilyen felügyeletre volna most is szükség, mert ha csak a piacon lesz koncentrálna a katonaság, a mellék utcákban minden épületet összezuzhatnak.

A holnapi nap.

Holnap lesz városunkban a képviselőválasztás. Két jelöltünk van, *Hieronymi Károly* kereskedelmi miniszter és dr. *Kelemen Samu* helybeli ügyvéd, mint a függetlenségi párt jelöltje.

Már az előjelekből látszik, hogy a mérkőzés kemény és elkeseredett lesz. A pártok minden követ megmozgattak követjeik érdekében. Isten őrizzen, hogy a mult választáskor történt brutalitások bekövetkezzenek. Épen azért, nem a választói szabadság korlátozása, hanem a személy és vagyonbiztonság megvédése céljából felkérjük a városi hatóságot, hogy már ma, a választás előtti estén és holnapról kezdve néhány napon át minden utcában katonaságot állítson fel.

Nem az érett választó közönségről tettezzük fel, hogy a multkorhoz hasonló rombolást, melyet akkor sem ők követtek el, vihetnének véghez, de a kétes elemek megszabályozása végett a szükséges óvintézkedéseket megtenni kötelesség.

Nálunk különben a szenvedélyek fellobbanására semmi szükség nincs, mert a két jelölt közül nagyon könnyű választani, hogy kire szavazzunk. Szatmár városának princípális érdeke, hogy az olyan jelöltet, mint *Hieronymi Károly* miniszter, ki a városnak már eddig is kiszámíthatatlan sok hasznot tett s ezután is fog és akar tenni, — hamis jelszavakat követve elbukni ne engedje a polgárság.

erőszaknak engednünk kell. Majd a szolgabírósnál elvégzem a többi. —

„De hiszen, még nem is ozsonnáztam!”, esengett most a kántor ur, — mire már az őrsvezető is elmosolyogta magát.

„Nohát legyen, nem bánom”, felelé — de csak gyorsan!”

Erre kiszóltam a konyhába; mire szalonát és kenyeret és egy üveg bort hoztak be. A kántor ur addig az okmányait szedte elő a ládájából a szomszéd szobában.

Miután megozsonáztunk s a bucsu poharat megittuk, fölkerelkedtünk. Hogy föltűnést ne keltsünk a faluban, én az őrsvezetővel elől mentem; a kántor ur pedig utánunk. Végre a falu határán felvilágosítottuk a szomorkodó kántort a tréfáról s aztán az őrsvezetőtől bucsut vevén, visszatértünk. Az uton aztán figyelmeztettem a megkönnyebült fiatal urat, hogy még az ördögtől se féljen vagy ijedjen meg, hanem védje magát.

2. Pankotai ur medvét fog.

A jó tanács fogott is rajta, amit nemsokára fényesen beigazolt. — Egy alkalommal ugyanis késő nyári estén együtt ballagtunk hazafelé a szomszédos városkából, hol mindkettőnknek a postán volt dolgunk. Ut közben panaszkodott a kántor ur, hogy a krumpli földjét a vadsertések fölirták és hogy medve is mutatkozik a tengeri föld-

ken. „Az első elhiszem, mondám, mert magam is tapasztaltam; a másikat azonban csak annyiban hiszem el, hogy a magasabb dombokon az erdő közelében szokott ugyan a medve is garázdálkodni, de a mi földünkig nem száll le. Vigyázzon, mert ez alatt az ürügy alatt, egyik-másik gazda a jószágát bocsátja a tengerijébe. Épen annak ne higgyen, aki ilyen mesével beakarja csapni.

Már 11 óra felé járt az idő, midőn a plébániához értünk, mely a falu végén külön állott. Amint a kert mellett elhaladunk, bizonytalan nesz ütötte meg füleinket. Hallgatóztunk, hogy mi lehet az? Egyszerre a kántor azt sugja nekem: Kérem, aligha nem medve törí a tengerit. „Meglehet, — mondám — van rá bátorsága megfogni?” Huzzon ki a kerítésből egy karót s jöjjön utánam!” — Minthogy a plébániát egyik oldalról csak egy sekély patak határolta, többször megtörtént, hogy a legelésző jószág benézett a zabba vagy tengeribe. Miért is egy husággal felfegyverkezve, a nesz után indultunk. Minthogy az ég borult volt, a tengeri közt nem lehetett jól kivenni a pusztító állat alakját, de mozgásáról megismerem, hogy nem medve. Nagyot ütöttem az egyiknek a hátára, míg a másikat a neki-bátorodott kántor ur deklamálta. A két hi-

vatlan vendéget aztán az istállóba tereltük. A kántor ur gyertyát hozván, kíváncsi volt látni a két medvét. Azonban nagy volt meglepetése, mikor medve helyett két kis mokány lovat vett észre. „Hiszen ezek a kurátor lovai!” fakadt ki — és épen ő mondta nekem, hogy medve jár a tengeriben.“ „No lássa kántor ur, válaszolám — ugyanezt újságotla nekem is; csakhogy én nem hittem el neki, hanem nappal bejártam a tengeri földet és bizony más nyomát a medvének nem láttam, mint ennek a két lónak a nyomát. Most megcsiptük. Holnap este valószínűleg önnek tengerijében tettek volna látogatást.

A két lovat bekötöttük s az ajtót bezártuk. Másnap persze a kurátor kereste a lovait s minthogy nyomaik az én istállómig vezették, bejött hozzám s kérdezte, ha vajjon nem láttam-e az ő lovait? „Én az este későn jöttem haza; a tengeriben fogtam valamit, felelém — de én azt hiszem, hogy az medve — lesz; nézzük meg csak!”

A ravasz kurátor hiába mentegetőzött, mert a kárt reá becsültem, minthogy nem első esete volt. Többé aztán nem mutatkozott a medve; a kántor ur pedig okosabb és bátrabb is lett.

Schmidthauer-
= féle =

Igmándi

keserűviz, reggelenként fél pohárral használva,

meglepően gyors és nagyszertű sikerrel pótolja otthon bármely év szakban a *Karlsbadi* és *Marienbadi* ivó kúrákat, *gyomor* és *bélbajokban*, úgyszintén *elkövérédek*, *szívelhájásodás* és azzal járó *fulladásnál*, *sárgaság*, *máj* és *lépdaganatnál*, *cukorbetegség*, *oszú* és *saját* érdekében cselekszik, ki helyette *mást* nem fogad el. — Utasítás mellékelve. — Kapható *Szatmáron: Wallon Henrik fia, Kaufman L., Beer M., Szűcs J., Kálmán M., Kinál G., Horvát M. Koss K., Ullman Testv. urak* üzletében. — Főszékhely: *SCHMIDTHAUER LAJOS* gyógyszerésznél Komáromban. — Egész üveg 50 fill. fél üveg 30 fill. — Az egyedüli természetes keserűviz, amely kls üvegben is kapható.

Az egyesült ellenzék politikai akciója előtt tisztelettel hajlunk meg, nagy nemes elvek azok, melyekért küzdenek. A november 18-iki esemény pláne veres posztó a népnek, melynek kapcsán meglehetősen könnyű szenvedélyeit felizgatni. A haza romlását azonban annak egyetlen fia sem óhajtja. A kormány is arra törekszik, csak hogy ezt nem az állami és társadalmi rend felforgatásával, hanem azon a simább úton óhajtja elérni, melyet célravezetőbbnek lát.

A függetlenségi párt jelöltjének, dr. Kelemen Samunak személye ellen sem lehet kifogásunk, de Hieronymival párhuzamba állítva úgy néz ki, mint a szunyog az elefánt mellett. Nem tagadjuk ezzel azt, hogy neki szép képzettsége van, sőt azt állítjuk, hogy jeles tehetség, — de városunk érdekében, bárminő akarat ereje volna is, nem tudna semmit sem cselekedni

H I R E K.

Főpásztorunk kitüntetése. Ő felsége a király Ő nagyméltóságának a püskök urnak az egyház és a közügyek terén kifejtett kiváló érdemei elismerésül az első osztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

A miniszter Szatmárért. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter már többször megmutatta, hogy tud is, akar is Szatmár város fejlődésének, a lakosság jobb jövőjének érdekében cselekedni. Most ismét nagyhorderejű alkotásokra készül, melyek által iparosainkat akarja megmenteni sanyaru helyzetükből. Elhatározta, hogy a cipészek részére közös gépműhelyt létesít, azt minden szükséges felszereléssel ellátja, az üzlet és üzemvezetőt kiképezteti. Az asztalos iparosok érdekében intézkedést tett, hogy a raktárszövetkezet közös műhelyszövetkezettel bővítessék ki a terveket keresztülvitelle végett Edvi Illés Andor felsőipariskolai igazgatót ki is küldötte. Aki ilyen sokat tesz a nép jólétének előmozdításáért, azt a mostani választásokon támogatni hazafiúi kötelesség. Szatmár város örvendhet és büszke lehet rá, ha Hieronymi miniszter továbbra is képviselője lesz.

Gyászhir. Városunknak egy derék polgára hunyta le örök álmra szemeit a mult pénteken hajnali egy óraker Lengyel Endre személyében. Életének utóbbi napjai nagyon siralmasak voltak. Egyik szeretett fiát vesztette el, ki miatt mély bánat szállott keblére, melyet elviselni nem is volt képes. Mintegy másfél éve lehet ennek a szomorú esetnek, mely a szerető atya szívét teljesen megtörte. Ennek következménye volt, hogy rendkívüli bánatában szélütést kapott. Elvesztette beszélőképességét is. Aggódó családja mindent megtett élete megmentéséért, Budapestre is felszállították. Ott sem volt, sehol sem volt mentség a számára. Egy ízben már az a hír terjedt el a városban, hogy Lengyel Endre meghalt. Nem bizonyult valóznak, de attól az időtől fogva élhalott volt. Városunk nagyközönsége részvétellel kísérte tragikus sorsát, szívesen segített volna mindenki, ha módjában állhatott. Hiszen Lengyel Endre oly nemes szívű ember volt, akit mindenki csak szeretni tudott. Végre is csakugyan a halál váltotta meg szenvedéseitől. Városunk intelligenciájának, s az alsóbb néprétegnek is egész sokasága állotta körül

vasárnap délután gyászos ravatalát. Az egyházi szertartást Hehelein Károly praelatuskanonok végezte, aki régi jóbarátja a családnak. Mély megilletődés vesz az emberen érőt, midőn egy-egy ilyen kiváló alakot lát eltávozni az élők sorából, mint a milyen Lengyel Endre volt. Adjon Isten vigasztalást bánatos nejének szeretett gyermekeinek és a széleskörű leujtott rokonságnak. A gyászhirot a családon kívül a gőzmalomtársulat igazgatóság is külön gyászjelentésben tudatta, mely társulatnak igazgatósági tagja volt. A család által kibocsátott gyászjelentés köv. szól. Alólírottak úgy maguk, mint az összes rokonság nevében is mély fájdalommal tudatják a forrón szeretett férj, édesapa, nagyapa, após és testvér Lengyel Endrének folyó hó 20-án éj-jel 1 és 1/2 óraker 62 éves korában, boldog házasságának 32. évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt fajdalmas elhanytát. A megboldogult földi részei folyó hó 22-én délután 1/2 4 óraker fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint a családi sírboltban nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 23-án délelőtt 10 óraker fog a Mindenhatóknak bemutatni. Szatmár, 1905. január hó 20-án. Áldott legyen az emléke! Lengyel Endrének szül. Korbuly Nina mint neje. Lengyel Olga férj. Zygadlovics Gusztávné, Lengyel Alajos, Lengyel Elza, Lengyel Endre, Lengyel Margit mint gyermekei. Zygadlovics Gusztáv mint veje. Zygadlovics Gusztika, Zygadlovics Olga, Zygadlovics Stella mint unokái. Dr. Lengyel Márton mint testvére és családja.

Kitüntetett főnöknő. Nagy örömet szerzett az irgalmas nővérek helybeli anyaházának az a királyi kitüntetés, mely a rend egyik buzgó s érdemekben gazdag tagját, Májor Ottilia stomfai főnöknőt, az ottani róm. kath. leányiskola igazgatónőjét érte. Ő felsége évek hosszú során kifejtett nagy érdemei elismerésül a koronás aranyéremmel resztet adományozta neki. Az apácák mind egyike, tekintettel arra a csaknem emberfeletti funkcióra, melyre élethivatásuk kiválasztotta, méltán megérdemelné az érdemkeresztet. Ők azonban csendes, de önfeláldozó munkásságukban nem a világi kitüntetések keresik, hanem a léleknek ama nyugalmát, melyet kötelmeik teljesítése után méltán el is kell nyerniök. A világ figyelmejéig nem is igen fordult feljök. Annál jobban esik újabb időben hallani, hogy már őket is észreveszik, s kezdenek felhatni azok a rendkívüli érdemek egészen a trón zsámolyáig, melyekhez hasonlókat más munkakörben élő és sokkal nagyobb kitüntetésben részesített egyének aligha tudnának felmutatni.

Apponyi és Károlyi. Tegnap délután gróf Károlyi István érkezett városunkba, s a Vigadóban beszédet mondott a függetlenségi párt jelöltjének, dr. Kelemen Samunak érdekében. Az esteli vonattal pogig gr. Apponyi Albert érkezett meg, s a két gróf tiszteletére az Európa szállóban fényes bankett volt. Apponyi lelkesítő beszédet mondott. Ma délelőtt a grófok látogatást tettek a püspök ur Ő nagyméltóságánál.

Gyászmise Hám Jánosért. Szatmár boldogemlékü püspökének, Hám Jánosnak lelkiüdvéért e hó 20-án gyászmise volt a székesegyházban, melyen megjelentek a kath. intézetek növendékei is. Hám püspököt méltán tekinthetjük városunk megalapítójának, mert fejlődésének az általa véghezvitt nagy-

szabású építkezésekkel ő adta meg az első hatalmas lökést. Tisztelettel is említi nevét városunk minden tisztességes polgára, s áldja emlékezetét.

Vármegyénk jelöltjei. Nagykárolyban gróf Károlyi István függetlenségi ellenjelölt nélkül áll. Csengerben Lubi Béla függetlenségi és Domahidi Viktor szabadelvű küzdenek, Mátészalkán Szunyogh Mihály függetlenségi és Nagy László alispán szabadelvű, Fehérgyarmaton Luby Géza függetlenségi és Domahidy István szabadelvű. Ez utóbbi állítólag visszalépett és helyette Kende Zsigmondot jelölték. Krassón gróf Károlyi György a szabadelvű párt jelöltje, állítólag fellépett Gabányi Miklós függetlenségi programmal. A kerületből azt írják nekünk, hogy gróf Károlyi e hó 17-én tette meg körutját és mindenütt nagy lelkesedéssel fogadják. Erdődön, Szinfaluban, Alsó-Homoródon ünnepelte a nép. Közép Homoródon románlakta lakossága nemzeti zászlókkal vonult ki elé a község határához. Itt Papp Endre gk. lelkes intézett hozzá hazafias szellemtől áthatott üdvözlő beszédet, ami a gróft kellemesen lepte még, a jelölt látogatást tett Szuhányi Ödön ivácskői kastélyában, honnan Részteleken át Szinfaluba, majd az uradalmi tisztekkel együtt Erdődre tért vissza. Megválasztását bizonyosnak mondják. Aranyos-Megyesen Szentiványi Gyula szabadelvű, Szeredai Leo függetlenségi, Dobosy Endre nemzeti programmal léptek fel. Elnegatik Tatár Janost is nemzeti programmal. Nagybányán Bay Lajos szabadelvűvel szemben Szappanos Gerő fővárosi ügyvéd lépett fel 48-as programmal. Nagysomkúton Papp József szabadelvű és gróf Teleky Pal disszidens programmal küzdenek. —

Gyászhir. Schönher Antalné, Csasz Anna mély bánattal tudatja úgy a maga, mint gyermekei Gyula, Ilona, Sándor és Szidónia, ennek férje Hoffman Árpád, továbbá sógor-nője Schönher Leopoldina öz. Novák Ferenczné, testvére Csasz Gyula és az összes rokonság nevében is, hogy híven szeretett férje, az odádó apa, hűséges testvér, sógor és rokon Schönher Antal Nagybánya városának 38 éven át rendőr főkapitánya, a cal. szent-József bányatársulat igazgatója, a helybeli részvény takarékpénztár elnöke, folyó hó 21-én reggel 1/2 8 óraker megadással viselt hosszas szenvedés után, tevékeny életének 70-ik, boldog házasságának 42 ik évében csendesen elhunyt. Draga halottnak hült tetemét folyó hó 23. án délelőtt 10 óraker bemutatott szent mise után délelőtt 11 óraker kiserjük örök nyugalomra. Nagybánya, 1905. január hó 21. Legyen áldott emléke! Nyugodjék békével!

Volt képviselőink. A holnap megejtendő képviselőválasztás alkalmából nem lesz érdektelen Szatmár városának volt képviselőivel és a pártok küzdelmeivel megismerkedni. 1861-ben Vajay Károly 347 szóval győzött Nagy Ignác 121 szavazata ellenében, 1865-ben titkos szavazás volt, mikor Gy ne Károly 684 szóval lett képviselő Vajay Károly 627 szavazata ellenében, 1867-ben Boross Balint 462, Madarassy János 344, Melczér István 12 szavazatot kapott. Így Boross lett a képviselő, 1869-ben Kiss János 849 szóval lett megválasztva Boross Balint 535 szavazata ellenében, 1872-bea titkos szavazás volt pálczakkal, mely alkalommal Kiss János 747, Ivánka Imre 343, Böszörményi Elek 320 szavazatot kapott, tehát ismét Kiss János lett képviselő, 1875-ben már elfordult tőle a bi

zalom, mert 285 szóval elbukott Boross Bálint 603 szavazata ellenében. 1878-ban ismét Boross Bálint lett megválasztva 503 szóval Irányi Dániel 368 szavazata ellenében, 1881-ben Boross Bálint 486 szóval negyedikben lett városunk képviselője Bartha Endre 412 szavazata ellen, 1884-ben ismét Boross Bálint lett megválasztva 561 szavazattal Bartha Endre 434 szavazata ellen. 1887-ben Boross Bálint hatodikban lett képviselőnk Vály Árpád 418 szavazata ellen. 1892-ben Ugron Gábor ellenjelölt nélkül egyhangulag lett megválasztva, 1896-ban dr. Chorin Ferenc 606 szavazata ellen Ugron 480 szavazattal elbukott. 1901-ben Hieronymi Károly 624, Uray Géza 338 és Csomay Imre 131 szavazatot kapott, így Hieronymi lett a képviselő, 1903-ban ismét Hieronymi választatott meg 691 szóval Uray Géza 635 szavazata ellenében.

Matiné. A Kölcsey-kör a jövő vasárnap 11 órakor ismét matiné rendez a városház tanácstermében. A műsor igen érdekesnek ígérkezik. Révész Ionka, színházunk primadonnája egy énekszámot fog előadni, Hantz Jenő dr. felolvasást tart, Scheffer Emilia urhölgy és Nagy Vinceze egy dialogot fognak előadni.

Gyászhir Részvétellel vettük a köv. gyászjelentést: Szalárdi Jakó Kálmán és neje Daróczy Erzsébet, Jako Endre, Jakó Jolán, férj. Helmecey Józsefné és férje Helmecey József, Jakó Katalin, férj. Boross Zoltánné és férje Boross Zoltán, mint gyermekei, meny és vejjei; úgy a magok, mint az unokák Jakó Juliska és férje Szilágyi Tihámér, Jakó Pál, ifj. Jakó Endre, Dr. Helmecey Pál, ifj. Helmecey József, Boross Jolánka, Boross Katinka, ifj. Boross Zoltán; sógornője idősebb özv. Böszörményi Józsefné szül. Lichtenstein Karolina, valamint a nagykiterjedésű rokonság nevében is a megfőtt szív keservével vigasztalhatlan bánattól lesújtottan, legmélyebb fájdalommal tudatják özv. Szalárdi Jakó Pálné, szül. Hiri és Ivácskői Böszörményi Katalinnak, a gyengéden szeretett anyának, nagyanyának, sógornőnek és rokonnak, életének 80 ik évében, 1905. január hó 23-án, hajnali 4 órakor rövid szenvedés után bekövetkezett elhunytát. A boldogult hilt teteme január hó 24-én, délután 2 órakor fog az ev. ref. egyház szertartása szerint a batizi sírkertben nyugalomra helyezeni. Batiz, 1905. január hó 23-án. Legyen áldott emlékezete!

Jelöltek a szomszédban. Ugocea megyében Nagy-szöllősen Sándor János államtitkár ellenjelölt nélkül áll. Halmiban fellépett Fogarasi Zsigmond és Szentpály István mindkettő kormányparti programmal. A függetlenségi pártnak is van jelöltje Kulin Imre feketeardói gyógyszerész személyében. — Beregmegyében Munkácson Nedeczey János szabadelvűnek Fried Lajos függetlenségi az ellenjelöltje. A felvidéki kerületben Barta Ödön függetlenségi ellenjelölt nélkül áll. A kaszonyi kerületben Lónyay Géza szabadelvű ellen Lácza Szabó László függetlenségi küzdenek. A tiszaháti kerületben Uray Imre függ. és Lónyay Gábor gróf szabadelvű állanak egymással szemben. — Ungváron Kende Péter szabadelvű ellen fellépett Moskovics Iván dr. ujbpesti kir. albiró függ. programmal. A nagykaposi kerületben Komjáthy Béla ellenjelölt nélkül áll. A szobránczi kerületben az egyesült ellenzék jelöltje gróf Sztáray Sándor ellen fellépett Abafi Ödön volt orsz. képviselő kormányparti programmal. A nagybereznai kerületben Lónyay Sándor gróffal szemben az ellenzék nem tudott

jelöltet kapni. Legújabb felkérték Pásztor Arkád volt záradfőnököt, kiről azonban nem tudjuk, hogy a jelöltséget elfogadta-e.

Köszönetnyilvánítás Fogadják mély köszönetünket a szíves részvételért, kik a megboldogult Dr. Steinberger Ferenc elhunyt alkalmából fájdalomukat jók voltak enyhíteni. A gyászoló család.

A szemináriumban ép ma fejezték be a vizsgálatokat. A sorrend a következő volt: Jan. 9. én az egyházjogtanból, 10-én az alapvető hittanból, 17-én a lekipásztorkodástanból, 18-án a szentírási tanulmányokból, 24-én a nevelés-és módszertanból, 25-én a bölcseléből.

A nagybányai kerületből. A nagybányai választókerületben a szabadelvű párt és szövetséget ellenzék pártja között f. hó 26-án a kerület székhelyén Nagybányán — úgy látszik — igen kemény lesz a mérkőzés. A két jelölt Felsőbányán is megjelent a választók előtt. Bay Lajos, a kerület eddigi képviselője, Felsőbányán f. hó 21-én a Korona vendéglő nagytermében programbeszédet mondott, másnap pedig, vasárnap délután ugyanott a Kossuth párt küldöttje a nagybányai születésű dr. Szappanyos Gerő budapesti ügyvéd mutatkozott be a felsőbányai közönségnek, a rokonszenves férfiú pompás előadásával a legjobb hatást tette a nagyszámú hallgatóságra.

Szociálista apostol. A nagykarolyi kerületből vesszük a köv. sorokat A megindult országos választási mozgalmak kacér hullámai itt is — ott is felszínre emelnek egy, a „humanitas“ lobogóját támogató s „önzetlenül“ szolgáló szociáldemokrata urat. E mozgalmas világ sajátos színjátéka mellett egy ilyen, társadalmat „ujjászervező“ harlekin szereplése a nép erkölcsi világában, nemesen hazafias szívében alkalmas részt kíván ütni, melyen át az ő „népboldogító“ elvei behatoljanak s megteremtsék a jogabsolut országot. Még a közönyvel telített lélek is figyelni kezd az „apostol“ intő szövegére; miért is ne, mikor két marokkal szórja „a testvér“ az emberi jogokat, melyet csak kitartó küzdelemmel lehet „a fukar természet kezéből kicsikarni“. A jelen állami s társadalmi intézmények a létező rend romjain reformáltassanak, hogy az együttes működés elvei mellett az egyenlőségnek oltár emeltessek. Igazán szépen hangzó, biborban született szavak ezek s éppen ez oknál fogva igen alkalmasak az emberi érzelmek gondolatvilágának jóhiszemű kiforgatására. No de ismerjük mi már a Jakab urak hangskáláját, okult is sokat s tanult eleget a józan lelkületű magyar nép a proletárok evangelium hirdetőitől, hogy: „Nem minden arany, a mi fénylik“. — A most megindult választási mezőnyben is harcias actiora szánták rá magukat a jogegyenlőség radikális bajnokai, hogy az agyonsanyargatott, roskadozó magyar népet a minden jogokat élvező emberi molochoktól megszabadítsa. A nagykarolyi kerületben is felütötte fejét egy ily ambiciozus népapostol. Most az egyszer azonban alaposan megcsalta reménye, mert a várt „elvtársak“ nem jelentek sehol a nagy látóhatáron s a még oly mostoha viszonyokkal küzdő szaniszlói „polgártársak sem kaptak a materialismus csillogó köntöse után. Pedig a jó párt ur valószínűségi liztláda alá temette hallgatóit s a mézes madzag hurkos végét is ügyesen kezelé. A nép baját alaposan ismerő s speciáliter libentissime ezzel foglalkozó nemzet-

közi doktor — bácsi hüvös fogadtatása éppen nem eshetett jól hazafiasan érző meleg szívének, mert a derék néptribun — e modern Grachus rövid programbeszédje után hirtelen tovarepült ihlettsége fényes szárnyain. Cató.

Meghívó. A munkácsi kath. legényegyesület február 5-én a „Csillag“ szálloda dísztermében jótékonycélu zártkörű táncmulatságot rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj: személyjegy 2 korona. Családjegy: 4 kor. Felülfizetéseket és jegymegváltásokat köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz az egyesület.

A népkönyha jötevői! Ujabb adakoztak Cs. Mayer Salamonné Krasso 10 K. 2 zsák kolompért és aszalványt. Fuchs Bertalanné egy zsák kenyér lisztet, Klein Miksáné három zsák kolompért. Frid Emilné egy fazék lekvárt és aszaltszilvát, Balogh Ignáczné 10 K. aszaltszilvát. Kovács Ábrahámné 10 K. Teibert József villamos művezető 10 K., Emerich Tivadarné 2, és Gál mérnök 2 koronát. Fried Dezsőné urnő Szekeresen 16 K. gyűjtött. Ricz Béla 10 K. Jónás Miksa Jánk, Bárány Sámuel Jánk, Feldman Ábrahám Mánd 2—2 K. Freund Samuné és Netter Kálmánné urnők 71 K. gyűjtöttek. Bakó Lajos 5 K. Steinberger Ábrahámné 4 K. I. Magyar 6 K. Ifj. Freund Samuné, Netter Kálmánné, Neuvirtné, özv. Lechnerné, Dr. Dezső Kálmánné, Markovics Ignáczné, Pataki Riza, Heller Sámuelné. Szepesi Andrásné, Szijjártó Teréz, Nussler Dezsőné, Virágh Gyula, N. N. özv. Weimbergerné, Benedek Samuné 2—2 K. Schvare József, Birinyi Ferenc, Dr. Matolainé, Krasznai Ekker János, Drágos Béla, Ficzeréné, Istókáné, Reiter Mórné, Hanka János, Schöné, özv. Tóthné, Wintner Ferenc, Hájtájerné. Márkus Samuné, Roth Gyula 1—1 K. Kolb Vilmosné 5 K. Roóz Szilárd 5 kg rizskása.

Katonatisztek és uzsorások. A hadügyminiszter az összes hadtestparancsnokságokhoz rendeletet bocsátott ki, a mely mellett kelthet általános érdeklődést. A tapasztalat szerint nagyon sok katonatiszt lesz bizonyos hitelügyletek áldozatává, melyeket inkább lehetne nevezni uzsorának, mint hitelnek, mert adás, vétel, költség, provízió és hasonló címen a kölcsönösszeg jelentékeny részét az uzsorás visszatartja és a katonatiszt a fölött összegnek csak csekély hányadát kapja meg. Mivel a hitelező: igen érthető okból órizkednek attól, hogy a bíróságnál peres uton jussanak pénzükhöz, rendesen azal fenyegetik adósukat, hogy feljelentik az ezredparancsnokságon, a mi rendesen be is következik, ha az adós nem fizet, vagy újabb uzsoraszerű makináciával adóságát nem prolongálja. Az adóság lavina módjára folyton növekedik és törlesztése mindinkább lehetlenné válik. Nagyon helyesen rendel el tehát a hadügyminiszter, hogy a fiatal, tapasztalatlan tiszteket az ezredparancsnoknak föl kell világosítani az ilyen ügyletek veszélyességéről és a kölcsönadók galád lelkiismeretlenségéről. És az bizonyos, hogy ezek az atyai intelmek nem lesznek elégségesek az uzsoraszerű kölcsönök kiirtására, hanem az uzsorások ellen pozitív intézkedéseket, rendszabályokat kell életbeléptetni és a szóban levő rendelet éppen ez irányban tartalmaz üdvös intézkedéseket. Az intézkedések közül legcélszerűbb mindenesetre az, a mely az uzsorást megfosztja eddigi leghatásosabb fegyverétől, mert ignorálni fogják és a hite-

lezőre bizzák, hogy követelését peres uton érvényesíti-e, vagy sem? Ennek az intézkedésnek bizonyára meglesz az az eredménye, hogy mivel a jelzett emberbarátok nem élhetnek többé a zsarolás eszközével és mivel ezek az ügyletek a bíróság előtt megállhatnak, kevesebb katonatiszt fog megmondolatlanul adósságot csinálni és kvitetálni. A rendelet igen nagy örömet okozott a katonai körökben.

Külföldi képes levelező lapok. Több külföldi állam postája a czimoldalon írásbeli közleményeknek szánt helylyel ellátott képes levelező lapok forgalomba hozatalát megengedte. Az ily fajta képes levelező-lapok czimoldala egy merőleges vonal által két egyenlő részre van osztva, melyek közül a baloldali részt a feladó írásbeli közleményekre felhasználhatja; a jobb oldali rész pedig a czimadatok, frankójegyek és egyéb postai kezelésre vonatkozó megjegyzések alkalmazására szolgál. Az ily fajta levelező-lapokat, ha a külföldről érkeznek, a közönség zaklatásának kikerülése végett, megdíjazás nélkül mindenkor akadálytalanul kézbesítenni fogak. Azonban ilyenek feladásától ellenben a közönség egyelőre a saját érdekében tartózkodjék, az ily fajta levelező-lapok használata sem a belföldön, sem a külföld egyes országaiban általánosságban még megengedve nincsen, s így a közönség kiteszi magát annak, hogy az ilyen képes levelező-lapokat megportózzák.

Fogfájást és szájbüzt azonnal megszüntet a „Plombsz“ amerikai önpombázó szer. Bővebbet a lapunk mai számában közzétett hirdetésben.

Színház.

Szerdán, 18-án Solti Vilma bucsufellépésével „A boszorkányvár“ került színre daczára minden kedvező elítéletnek, a mivel itten már megszokott színésznőink játéka iránt vagyok, ki kell mondanom, hogy a vendég-színésznő énekművészete határozottan sokkal nagyobb, mint színházunk bármelyik énekesnőjéé. Hangja a legfelsőbb regiszterekben is tisztán csengő s gyönyörű hangjával párosul nagy énektudása: e-kettővel együttesen őszinte sikert aratott a Coralie szerepében. Ha e-színésznőt az igazgató a jövő szezonra esetleges szerződötetés czéljából szerepeltette, e-szereplés fényesen bevált, mert a közönség szinte egyértelműen úgy gondolkozik, hogy ilyen kitűnő koloratur-énekesnője évek óta nem volt a szatmári színháznak; kinek előnye az is, hogy csinos színpadi alak s még inkább az, hogy játszani is tud; — s ez nagy szó Szatmáron, mert itt már szinte megszoktuk, hogy a koloratur primadonna egyedüli tudománya az éneklés. Az előadás többi szereplői közül Kornai és Bay váltak ki kitűnő játékkal.

Csütörtökön Gárdonyi poétikus vigjátékát „Annuskát“ adták. Garay Ilusnak, kiről örömmel jegyezhetem fel, hogy művészetét folyton nőni látja a közönség, a legapróbb részleteig kidolgozott bájos, természetes alakításáért, legnagyobb dicsérettel kell adóznom.

Pénteken Goldfadan operája „Szulamith“ került színre zsufolt ház előtt. A czim szerepet Hugonai Irén kreálta. Konstatálható, hogy hangja nem mindig cseng eléggé tisztán, de énektudása ezuttal is biztosította énekszámainak megfelelő előadását. Játékáról keves jót mondhatok: megtörtént, hogy

drámai kitörésénél a közönség soraiban önkéntelen nevetés keletkezett; a külsőségre is gondot kellett volna fordítani: legalább is külöös, hogy az Absolont évek óta sirató Szulamith olyan pirospozsgás, mint egy szögedi menyecske. Absolon szerepében Bay László kitűnően énekelt és játszott. Kendi Boriska az Abigail szerepét olyan jól alakította, a mint csak alakíthatja egy dráma szende a szubretteprimadonna szerepét.

Szombaton volt Mayer-Törster Vilmos híres színművének, a „Hiedelbergi diakéletnek“ bamutató előadása. Poézis, hangulat az egész darab és pedig tisztá, hamisítatlan poézis, a mely közvetlenségével közel férközik a szívekhez s arra készíti a közönséget, hogy együtt érezzen a szereplőkkel együtt szomorkodjék velük a Károly Henrik herceg és a Katicza megható szerelmi történetén. Bizonyítja a darab kiválóságát az is, hogy ma is, midőn a közönség legszelebb rétegeit a naturalizmusnak nem életképes és csodálatraméltó elemei, hanem perverzításai s a tulhatott frivolítások gyönyörködtetik, valóságos diadalmenettel járja be Európa színpadjait s egyszerűségével, tisztaságával és közvetlen bájjal mindenütt mély, igaz hatást arat. Poétikus szerelmi történet a központja e színműnek, e körül csoportosulnak a szebbnél szebb jelenetek, melyeknek főszépséget az okozza, hogy az írónak sehol sem látszik bennük erőltetett hatásadászó törekvése s mégis közvetlenül és feltétlenül hatást kell kelteniök. A főszereplők, Szőke Sándor és Garai Ilus kitűnően alakítottak, Garai végtelenül bájos Katicza volt; szerepét természetesen, ügyesen játszotta kedvesjátéka sokszor ragadta tapsra a közönséget. Méltó partnere volt Szőke, a ki a szerepét gondos tanulmány tárgyává tette. Jogosan kérhetnek részt a sikerből Papir (Lulz és, Peterdi (Zürner), kik igen jól alakítottak. Szentes az este nem játszott helyes felfogással. A főszépséget a részegség ábráolására felyezte, pedig szerepe szinte önként kinálkozik nemesebb eszközökkel való hatáskeltésre. Tisztay Kellerman epizód szerepében jól játszott. Kár, hogy az ötödik felvonást egy kissé meghamisították s nem tartották érdekesnek betanálni a jerum-jerum mélabus nótáját. Vasárnap ismét a „Diakélet“ került színre. Hétfőn pedig a „Tavaszi“, melynek előadásáról ez idényben már több ízben ir-tunk kritikát.

Nyomatott a „Pázmány-sajtó“ könyvnyomdában.

Nyiltter.

Meghívó.

a Barlafalvi Keresztény-Fogyasztási-Szövetkezet folyó évi február 5 én d. e. 11 órakor a gör. kath. iskola helyiségében tartandó 1-ső évi közgyűlésre, melyre a t. tagok tisztelettel meghívattak.

Tárgy.

- 1) Elnöki megnyitó.
- 2) Mérleg és zárszámadás előterjesztése,
- 3) Az igazgatóság jelentése,
- 4) Közgyűlési határozat a tiszta nyereségről.
- 5) Felügyelő bizottság választása.
- 6) Esetleges indítványok tárgyalása,
- 7) Elnök választás.

Kelt Barlafalu, 1905. év január 22.

Az igazgatóság.

A mérleg az üzletben közszemlére van kitéve.

Indítványok három nappal a közgyűlés előtt írásban a helyettes elnöknel terjesztendők be.

Mérleg számla, vagyon.

Készpénzkészlet	247.38
Áru készlet	2839.21
Adósok	3552.55
Felszerelési költség	413.70
25% levonás	103.42
Részvény befizetések	1756.30
összesen	8912.56

Teher.

Üzletrész a 344. á 11.— kor	2896.—
Áru hitelezők	3552.55
Egyenlegért	2464.01
összesen	8912.56

Veszteség nyeres. számla.

Kiadás házbér	80.—
Személyzet fizetés	838.70
Szállítási költség	449.70
Üzleti költség	620.23
Adó	144.72
Egyenleg	16415.42
összesen	18548.77.

Bevétel.

Áruknál nyers bevétel	18548.77
összesen	18548.77.

Plébános urak figyelmébe.

Házassági-, Keresztelési-, Halálózási-, Bértelési-anyakönyvek, ugyszintén anyakönyvi kivonatok. —

Tanítói-, k-tanítói- v. orgonista-dijleve. Számadási iver, templom-pénztár és magtárak részére (kül- és belivek).

Mise-alapítványi iver és nyugtatóványok. Külöféle nyugtatóványok, Családi értesítők. Iktató-és postakönyvek (kötve).

Egyházmegyei adókönyvek kizárólagos raktára.

Nyomatványaink finom fehér és szürke papírra vannak nyomva.

Finom fehér és szürke irodai papirokból, borítékokból, levél-papirokból állandó raktár.

Minden megrendelés kézhez vétele után azonnal expedíáltak.

„Pázmány-sajtó“

Iskola-köz 3. sz.

Gazdák figyelmébe!

Manhattan nélkül Manhattan porral
A ki sertéseit gyorsabban akarja felhiztatni, aki teheneitől és kecskéitől több és jobb minőségű tejet akar, aki erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszerűen ki jövedelmezőbb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

apport. Használatának költsége igen csekély és dusan megtérül. 100 kg. 50 kor. 50 kor. Egy 5 kilós próbaküldeményt 5 kor.-ért küldünk postán és bérmentve utánvétellel, hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por barmolatos hatásáról központi főraklár:

„Manhattan Electrophor Vállalat”
Budapest, VIII, Aggteleki-utca 15.

Köhögés,

szamárhurut, rekedtség, elnyálkásodás, influenza, csuklás stb. ellen legjobb és minden versenyt kizár a

Tamásy József-féle

NÖVÉNY-CUKORKA,

mely kapható Unger Ulmann Sándor, Boszin József urak és az Irgalmasok gyógyszerüzében, Meriz István, Szücs József, Roóz Mihály, Molnár Mihály urak fűszerüzletében valamint minden nagyobb fűszerüzletben.

Egy doboz ára 40 fillér.

Ugyazintén nálam kapható az általam készített (Tamásy József-féle) **Mell-szörp.** Egy nagy üveg 2 kor. 40 fill., kis üveg 1 kor. 20 fillér. Utasítás: naponta 3-szor egy kávéskanállal bevehető.

PLOMBUS Co. New-York 104 E 106 Str.

PLOMBUS!

250000 hálairat egy év alatt!

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
büzösszáj

Fenti betegségek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti:

„Plombus”-szal mindenki maga

plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait:

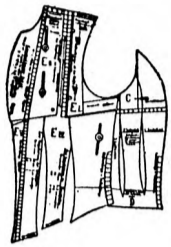
„Plombus ne hiányzik egy háznál sem, az egyszerű csekély kiadás százszoros kamatja: a nyugalom. A fogfájdalmakat szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség netovábbja!

Ára egy adagnak, mely 5-8 odvas fogakra elegendő használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldés után bérmentve bárhová. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselőtől, melynek címe: „Plombus” széküldés, Pásztó, Heves. m.

66-15-7

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját a **GUSCHELBAUER ANTAL féle**

Gyári jegy.

Szabályozható Női Derék Szabászati Készülék

segélyével, *anélkül*, hogy a *szabászati rajzot megtanulta volna*. Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. — *Akadémián vizsgáztam. Számos elismerő levelet kaptam minden országból.* Minden államban törvényileg védve és *szabadalmazva*.

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett

Guschelbauer Antal Sopron.

Magyarázatok ingyen lesznek küldve.

23-54-38

Képviselők minden helyiségben kerestetnek.

H I R D E T É S E K E T
A KIADÓHIVATAL
JUTÁNYOS ÁRBAN VESZ FEL.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntette:

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bologna, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Walgasse 1. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben Szövetek méter száma is eladatnak.

2-52-52

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után o l e s ó n szállíttatnak
Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

Az alábbi **elsőrangú** cégeket
a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak
különös figyelmébe ajánljuk.

KLEIN ÉS TÁRSA férfi szabó cég
kirakataiban

levő összes gyapju szövetek bármelyikéből **mérték szerint**
egy öltöny ruha 21 frt 50 krért.

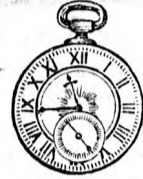
Alapított 1890-ben.

Néhma Ferencz

óras és ékszerész üzlete

Szatmár,

Deák-tér, Br. Vécsey-ház.

Ajánlja pontosan szabályozott schweicz és magyar gyártmányú arany, ezüst, nikel, fali zseb, inga és ébresztő órát 5 évi jótállással.

Nagy választék arany és ezüst lánczok, gyűrűk, fülbevalók s mindennemű ékszerekben. idéki megrendelések pontosan teljesítettek, bármely bel- s külföldi árjegyzék szerint is. Óra javításokért 2 évi jótállás. Kötételek, fonográfok, ékszerek javítása. — Tört aranyat és ezüstöt napi árban veszek vagy cserélek.

Kolb Mór

hatóságilag engedélyezett
ügynökségi irodája

Szatmáron, Kossuth Lajos-utca.

Aki házat, birtokot eladni
vagy venni akar, az forduljon
hozzám saját érdekében teljes
bizalommal.

Értékpapírok vétele és eladása!

NÉVJEGYEK,

üdvözlőkártyák, meghívók,
s bármely a könyvnyomdai szakba vágó
munkák beszerzésére legalkalmasabb
a „PÁZMÁNY-SAJTÓ”
Iskola-köz 3. — SZATMÁR. — Iskolaköz 3.

Mazurek Pál

könyvkötő és diszmu-készítő SZATMÁRON.
Templom köz.

Elvállal mindennemű könyv-
kötészeti munkák és diszmu
cikkek gyors és pontos el-
készítését, a legjutányosabb
árak mellett.

Babák és gyermek-kocsik.

Szatmári bazár.

Blatniczky István, Kazinczy-utca 10., a
k kath. gimn. mellett.

Cserépkályhák, tüzhelyek, fürdőkadak és kandalók.

UJ! — John-féle mosógép, telítettgőzzel. — UJ!
Szabadalmazva Ausztria és Magyarországon.

Ezen mosógép, valamint a légelősegítő kémény toldók nálam kap-
hatók, utasítási nyomtatvánnyal együtt.

Viszontelárusítók nagyban vételnél kedvezményt kapnak.

További szives pártfogást kér **Blatniczky István.**

Szabadalmazott mosógép és kémény-toldó.

Mindenféle játékok óriási raktára.

3 kerékű trieklikk, automobílok, hintalovak.

és szájviz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve,
készíték: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany
fogialványon.

!!! Kivánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Fogház a legújabbban feltalált szerekkel teljesen
fájdalom nélkül.

Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

3-53-52

Albisi **Bakcsy Domokos,**
orvos-fogorvos.

és szájviz.

Magas foku denaturált szesz 1 l. 56 fl. Pormentesítő olaj 1 l. 30 fl.

MINDEN OLCSÓBB LETT!

Győry Károly üveg porcellán kereskedése — Szatmár, Deák-tér.

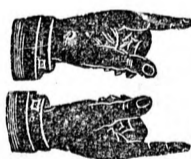
Tulhalmozott raktár, mélyen leszállított árak: étkező, kávé,
teás, fekete kávé, mosdókészletek bámulatos olcsó árban.

Üvegkészletek, melyekből több mintak végleg ki lesznek áru-
sítva, az eddigi ár feléért lesznek eladva. Szolingeni evőeszkö-
zök és Berndorf alpacca, mindenféle konyhai eszközökből állan-
dóan nagy raktárt tartok.

Tisztelettel

Győry Károly.

Csillár petroleum 1 l. 44 fillér. — — — — — Piroleum 1 l. 48 fillér.

P É N Z !

4°/o-os

törlesztéses kölcsönt

nyújtunk 10—65 évre budapesti és külföldi első-
rangú pénztintézetű, az ingatlan 3/4-ed értékéig,
gyorsan utólagos díjazással.

A kölcsönt nem záloglevelekben, hanem készpénzben is folyósítjuk,
melyet a tulajdonos egyszerre vagy részletekben bármikor visszafizethet, de a penz-
intézet nem mondhat fel. Legjobb alkalom a súlyos váltó, vagy már meglévő
drága törlesztéses kölcsönök átváltoztatására (convertálására).

A kölcsön bekebelezése illetékmentes.

A kölcsöniratok beküldése a tulajdonosra kötelezettséget nem ró, ellenben,
ha az ügyet elvállaljuk, a sikert biztosítjuk. Mielőtt convertál, saját érdeké-
ben tegyen kérdést hozzánk, készséggel adunk felvilágosítást díjmentesen.

Telefon-szám 16.

Válaszbélyeg melléklendő.

Neuschlosz Testvérek

törvényszékieleg bejegyzett cég, bankbizományosok
Szatmár.

40-?-80

A ki igazán finom, kényel-
mes, elegáns és tartós
honi gyártmányú lábbelit akar vá-
sárolni, az bizalommal fordulhat

VUJA JÁNOS

Kivánatra bármilyen kivitelű cipők és csizmák mérték után is készülnek.

-hoz, SZATMÁR, Deák-tér, (Keresztes András-féle ház.
akí dusan felszerelt **cipő-raktárában** csakis valódi
finom bőrből, a már is világhírű hazai gyárakban cipőket és
csizmákat nagyon is versenyképes árak mellett hozza
forgalomba és üzletéből minden olcsóbb rendű készítményt,
a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszö-
bölte, és a kinek áruí csinoság dolgában is párját ritkítja